

Milí žiaci,

máte pred sebou úlohy zo slovenského jazyka a literatúry. Svoje odpovede napíšte alebo vyznačte priamo do testu. Pri výbere možností je správna len jedna odpoveď. Každú ukážku si pozorne prečítajte. Na vypracovanie máte určený čas 60 minút.

1. Doplňte vynechané písmená **i, í, y, ý**.

Mlad_ Ján Botto bol najtvorivejš_ zo štúrovsk_ch básnikov. Bol druhoroden_ syn po bratov_ Michalovi, ktor_ už mal jedenásť rokov. Ako tr_násťročný stratil matku. Jej pamiatku zvečnil v básni Prv_ sen. Vo veku 21 rokov pod v_sokými topol'm_ s kamarátom maliarom Bendem zložil nezm_selný sľub, že k_m tie topole nezotnú, nebudú pozerat' za ženam_. Kamaráti si ho doberal_, vym_šľali žartík_, ab_ ho zbavil_ sľubu, ale on sa nikd_ neoženil. Z_skal inžiniersk_ d_plom, žil túlav_m životom, premeriaval chotáre slovensk_ch dedín. Hovoril maďarsk_, nemeck_, latinsk_ a mal aj neob_čajné maliarske schopnost_. Nakoniec sa usadil v Banskej B_strici.

(Eva Ducká, Láska je silnejšia ako smrť, upravený text)

Ukážka 1

Materčina

Za celý život
som z tvojich hlbín málo vydoloval,
hľadájuv v trýzni mučivej
na každú báseň vyhriebsť pravé slová,
čo ostali by nažive

i dávno po mne
v príbytku verša ako zvestovanie
o tvojej kráse trvácej,

aby tie slová z ticha vykresané
zaklopať mohli na srdce,

čo žije všade,
v ľud'och i veciach, dychtí len po slove,
tom pravom, čo ho preberie,
keď iba ním o sebe pravdu povie
jak sladký šepot matere.

Bez teba isto
ľudia i veci ostali by nemé,
brat by bol cudzí bratovi –

bez teba lásku k milovanej žene
najsladšie ktože vysloví?

(Plávka, A. : Materčina)

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 02 – 05.

2. Autor v ukážke

- a) túži po nesmrteľnej sláve a obdive.
- b) vzdáva hold svojej rodnej reči.
- c) v trápení premárnil svoj život.
- d) sa vyznáva z lásky k ľuďom.

3. O ukážke platí, že patrí

- a) k reflexívnej lyrike, je písaná viazanou rečou.
- b) k ľúbostnej lyrike, používa obkročný rým.
- c) k spoločenskej lyrike, je písaná neviazanou rečou.
- d) k prírodnej lyrike, používa združený rým.

4. V podčiarknutom verši ukážky zámeno *ním* v básni označuje

- a) život.
- b) šepot.
- c) srdce.
- d) slovo.

5. V ktorej možnosti je nezvyčajný slovosled zvýrazňujúci umelecký dojem v ukážke?

- a) pravdu povie jak sladký šepot matere
- b) dychtí len po slove, tom pravom, čo ho preberie
- c) zaklopať mohli na srdce, čo žije všade
- d) lásku k milovanej žene najsladšie ktože vysloví

6. V ktorej možnosti je veta napísaná gramaticky správne?

- a) Pani knihovnička, vedela by ste mi odporučiť nejakú zaujímavú bájku?
- b) Popros paniu knihovničku, ona ti ten dobrodružný román vyhľadá.
- c) Nepredbiehaj v rade tú sympatickú paniu, aj ona čaká na knihu!
- d) Mohla by ste mi, prosím, zavolať pani knihovničku?

7. Židov zbavili majetku a občianskych práv.

Uvedená veta je

- a) jednočlenná.
- b) jednoduchá s viacnásobným vetným členom.
- c) jednoduché súvetie prirad'ovacie.
- d) jednoduché súvetie podrad'ovacie.

8. Slovo prarodičia vzniklo

- a) odvodzovaním.
- b) skladaním.
- c) spájaním do združených pomenovaní.
- d) prenášaním významu.

9. Slová v zátvorke upravte do správneho tvaru.

- a) pod (Babia) horou .....
- o (včelí) mede .....
- (orlia) rýchlosťou .....
- (pávie) perím .....
- b) Nepovedz to (môj) ..... rodičom.
S (môj) ..... bratom nie sú žiadne žarty.
Rozlúčili sme sa s (náš) ..... obľúbeným učiteľom.
Koľko času venuješ (svoj) ..... zálubám?

10. Ktorá z nasledujúcich ľudových múdrostí je pranostikou?

- a) Komu sa nelení, tomu sa zelení.
- b) Keď netečie, aspoň kvapká.
- c) Margita muchám vrece rozväzuje.
- d) Po daždi zas slnko svieti.

11. Pri ktorej z frazeologických jednotiek je nesprávne uvedený jej význam?

- a) byť trňom v oku – prekážať
- b) byť z lacného kraja – byť chudobný
- c) mlátiť prázdnu slamu – mať prázdne, bezobsažné reči
- d) mať v niečom prsty – zúčastniť sa na niečom

12. V ktorej z viet sa nachádza častica?

- a) Ideme dobre, nemaj strach.
- b) Fero prešiel nenápadne okolo mňa.
- c) Dobre, hneď ti pomôžem.
- d) Okolo cesty pretekal bystrý potok.

13. Označte slovo so slabikotvornou spoluhláskou r:

- a) zoberie
- b) dozrelo
- c) vrch
- d) teraz

14. Slová v zátvorkách doplňte do viet v príslušnom tvare.

K niektorým domácim spotrebičom nie sú kvalitné (manuál) ..... . V (pohár) ..... je naliata minerálka. Z tvojho (optimizmus) ..... sa tešíme my aj iní. (Organizmus) ..... treba dopriať aktívny odpočinok. S kamarátmi radi rozprávame o (motorizmus) ..... . V jednom týždni som videla tri (muzikál) ..... . Na (golier) ..... máš hnedý fľak. V dome majú dva (klavír) ..... . V (apríl) ..... určite pôjde na bicykli do Vyhní. Dnes sme sa učili o našich (múzeum) .....

15. V ktorej z možností sú uvedené iba neohybné slová?

- a) potichu, včera, hej, večera
- b) okolo, medza, možno, ani
- c) vari, heš, napokon, vľavo
- d) naspamäť, tebe, už, aj

16. Ktoré slovné spojenie nie je združeným pomenovaním?

- a) zoologická záhrada
- b) domáce zvieratá
- c) deväťmetrová veža
- d) vyhliadková veža

17. V ktorej z možností je správne vysvetlená nasledujúca veta?

Mal nabrúsený jazyk.

- a) Bol málo zhovorčivý.
- b) Nevedel sa vyjadrovať.
- c) Bol veľmi priateľský.
- d) Bol hádavý, hašterivý.

18. Doplňte veľké alebo malé písmená.

Rodičia si želajú, aby som šiel od septembra na _ymnázium. Najdlhšia rieka _lovenska je _áh. Som hrdý na to, že som _lovák, viem dobre _lovenský _azyk, ale učím sa aj _nglický _azyk, aby som raz precestoval celú _urópu. Ona na _eň detí pripraví slávnostný obed.

Ukážka 2

Arthur Conan Doyle sa viezol taxikom z parížskej stanice do hotela. Keď platil, taxikár mu povie:

„Ďakujem, pán Doyle!“

„Akože,“ zvolal udivený autor slávnych detektívok, „vy ste ma poznali?!“

„Nepoznal,“ odvetil taxikár, „ale prichádzate z južnej časti Francúzska, ste Angličan nakrátko ostrihaný, a keď máte čas na cestovanie, tak si čitateľ Sherlocka Holmesa všeličo domyslí.“

„Ale to je veľmi zaujímavé,“ povedal Doyle, „ozaj vás nič iného neprivedlo na stopu?“

„Snád' jedna maličkosť. Máte svoje meno na batožine.“

Spisovateľ **Doyle** sa pristavil pri stánku s knihami. Predavač mu ponúkol celý rad kníh, ale stále počul rovnakú odpoveď:

„To som už čítal.“

Nakoniec predavač vytiahol akúsi knihu spod pultu a riekol:

„Túto ste určite nečítali. Je to posledné dielo Conana Doylea o špiritizme. Včera vyšla.“

„Máte pravdu,“ odpovedal spisovateľ, „nečítal som ju. Ja som ju iba napísal.“

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 19 – 23.

19. Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky?

- a) Autor Sherlocka Holmesa cestuje v utajení.
- b) Taxikár je čitateľom príbehov o Sherlockovi.
- c) Autor Sherlocka Holmesa je často na cestách.
- d) Arthur Conan Doyle si kupuje knihy, ktoré sám napísal.

20. Ktorá vlastnosť Arthura Conana Doylea nevyplýva z ukážky?

- a) Má zmysel pre humor.
- b) Má poznatky o špiritizme.
- c) Je dobrý pozorovateľ.
- d) Je veľmi sčítaný.

21. V ktorej možnosti je správne určený rozprávač ukážky?

- a) predavač
- b) ja - forma
- c) A. C. Doyle
- d) on - forma

22. V ktorej možnosti sú všetky slová a slovné spojenia napísané pravopisne správne?

- a) Anglický občan, Sherlockove detektívky, angličtina
- b) Angličan, stanica v Paríži, Angličtina
- c) Angličan, sherlockove detektívky, Francúzsky taxikár
- d) anglický občan, francúzsky taxikár, angličtina

23. V ktorej možnosti sú podstatné mená, z ktorých každé sa skloňuje podľa iného vzoru pre ženský rod?

- a) kníh, stanice, batožinu, časti
- b) odpoveď, stanice, stopu, časti
- c) maličkosť, detektívok, časti, stanice
- d) batožinu, maličkosť, odpoveď, stopu

24. Aký význam má slovo *rozpumpovala* v krátkej správe?

Návštevníkov včerajšieho koncertu najviac rozpumpovala a primäla vlniť sa v rytme samby najmä ohnivá hudba, za čo hudobníkom ďakujeme.

- a) posilnila
- b) rozprúdila
- c) načerpala
- d) udivila

25. V ktorej z možností sa nachádza príslovka?

- a) Pozvať na rande.
- b) Uvidieť sa naživo.
- c) Stretnúť sa v autobuse.
- d) Spoznať spolužiaka zo školy.